

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 11CoCsp/7/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3823220845
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Vékonyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:3823220845.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Vékonyovej a členov senátu JUDr. Aleny Radičovej a Mgr. Mareka Anovčina, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XXX, zastúpený JUDr. Marianou Pirtánovou, advokátkou, so sídlom Partizánske, Moyzesova 471/1, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úverov, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 15. januára 2024, č. k. 5Csp/54/2023-37, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku I. **p o t v r d z u j e**.
- II. Žalobcovi sa náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. určil, že úvery poskytnuté na základe Zmluvy o úvere č. 3800602 zo dňa 06.10.2008 a Zmluvy o úvere č. 3800735 zo dňa 05.01.2009, uzatvorené medzi žalobcom a žalovaným, sú bezúročné a bez poplatkov. Výrokom II. vo zvyšku žalobu zamietol avýrokom III. nepriznal žiadnej zo strán právo na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou podanou proti žalovanému domáhal určenia, že a) zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 3800735 zo dňa 05.01.2009 uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným je bezúročná a bez poplatkov, b) zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 3800602 zo dňa 06.10.2008 uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným je bezúročná a bez poplatkov, c) ustanovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 3800735 zo dňa 05.01.2009 o výške zmluvnej pokuty predstavujúcej sumu 10,00 eur za každý deň omeškania je absolútne neplatné, d) ustanovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 3800602 zo dňa 06.10.2008 o výške zmluvnej pokuty predstavujúcej sumu 9,96 eur za každý deň omeškania je absolútne neplatné. Zároveň žalobca uviedol, že eventuálne sa domáha určenia, že zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 3800735 zo dňa 05.01.2009 a č. 3800602 zo dňa 06.10.2008, uzatvorené medzi žalobcom a žalovaným sú neplatné.

3. Po zhodnotení výsledkov vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že nárok žalobcu je dôvodný len sčasti. Konštatoval, že v danej veci ide o tzv. určovaciu žalobu podľa ust. § 137 písm. d) CSP. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že vzťah medzi žalobcom a žalovaným je svojou podstatou spotrebiteľským vzťahom a predmetné zmluvy o úvere sú spotrebiteľskými zmluvami podľa ust. § 52 Občianskeho zákonníka, keďže žalovaný poskytol žalobcovi plnenie v rámci svojej podnikateľskej činnosti a žalobca pri uzatváraní a plnení zmlúv nekonal v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Na predmetné úverové zmluvy sa vzťahuje zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Uviedol, že v oboch zmluvách o úvere je síce vyznačené, že úver sa

žalovanému poskytuje na účely zamestnania, čo by podľa § 3 ods. 2 citovaného zákona vylučovalo postavenie žalobcu ako spotrebiteľa, avšak žalobca v konaní takýto účel poskytnutia úveru poprel. Výsluchom žalobcu v konaní bolo zistené, že v čase uzavretia zmluvy o úvere č. 3800602 bol žalobca zamestnaný ako robotník v spoločnosti B. E. B. v D. F., všetko potrebné pre výkon tohto zamestnania mu poskytoval zamestnávateľ. Žalobca voči uvedenému zamestnávateľovi nemal ani žiaden dlh. V čase uzavretia zmluvy o úvere č. 3800735 bol žalobca nezamestnaný a podľa jeho výpovede bol bez zamestnania počas celého roka 2009. Z toho teda vyplýva, že ani v tomto prípade mu nevznikla potreba vziať si úver na účely jeho zamestnania. V konaní tiež výpoveďou žalobcu bolo zistené, že údaj o tom, že úver sa poskytuje na účely zamestnania nevypĺňal žalobca, ale pracovníci žalovaného. Žalobca podľa svojho vyjadrenia potreboval finančné prostriedky na zakúpenie palivového dreva, pokrytie životných nákladov, prípadne aj v súvislosti s nutnosťou opravy motorového vozidla. Tieto skutkové tvrdenia žalobcu neboli v konaní žalovaným popreté, preto ich súd považoval za nesporné. Na základe uvedeného súd prvej inštancie považoval uvedenie údajov o účele poskytnutia úverov žalobcovi v súvislosti s jeho zamestnaním zo strany žalovaného za účelové, aby na predmetné zmluvy o úvere nebolo možné aplikovať ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch. Súd prvej inštancie preto úverové zmluvy č. 3800602 a č. 3800735 považoval za zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa ust. zákona č. 258/2001 Z.z.

4. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie skúmal, či uvedené zmluvy majú náležitosti, ktoré vyžaduje ust. § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z. Zistil, že zmluvy neobsahujú údaje o konečnej splatnosti úverov, o ročnej úrokovej sadzbe, RPMN a celkových nákladoch spotrebiteľa spojených so spotrebiteľskými úvermi, priemernej hodnote RPMN, ani údaje o termínoch splátok úverov, teda údaje podľa § 4 ods. 2 písm. g), h), i), j), k) zákona č. 258/2001 Z.z. V zmysle ust. § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. sa preto poskytnuté úvery považujú za bezúročné a bez poplatkov.

5. Pokiaľ ide o prípustnosť žaloby podľa § 137 písm. d) CSP, túto mal súd prvej inštancie za preukázanú s odkazom na § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., ktoré ustanovenie dáva možnosť uplatňovať práva spotrebiteľa voči porušovateľovi takýchto práv na súd za pomoci akejkoľvek do úvahy prichádzajúcej žaloby - žalobu o určenie právnych skutočností z takéhoto rámca nevynímajúc.

6. Na základe uvedených skutočností súd prvej inštancie považoval žalobu žalobcu v časti týkajúcej sa určenia, že úvery č. 3800602 a č. 3800735 sú bezúročné a bez poplatkov, za dôvodnú a v tejto časti žalobe vyhovel.

7. Žalobca sa domáhal aj určenia, že ustanovenia zmlúv o spotrebiteľskom úvere č. 3800602 a č. 3800735 o výške zmluvnej pokuty v sume 9,96 eur a 10,00 eur za každý deň omeškania sú neplatné. Z obsahu oboch zmlúv súd prvej inštancie zistil, že v bode 4. všeobecných podmienok k úverovým zmluvám je dohodnuté, že v prípade, ak bude dlžník v omeškaní s niektorou splátkou sedem dní a viac, je povinný túto omeškanú splátku uhradiť do rúk mandátára v hotovosti spolu so zmluvnou pokutou 9,96 eur (v prípade zmluvy č. 3800602) a 10,00 eur (v prípade zmluvy č. 3800735) za každý jeden prípad omeškania. Z uvedeného vyplýva, že zmluvná pokuta nebola dojednaná za každý deň omeškania ale za každý jeden prípad omeškania, teda ak bolo dohodnutých 9 splátok úveru, bola dohodnutá zmluvná pokuta za omeškanie s úhradou každej splátky (1-krát v súvislosti s každou splátkou). V prípade omeškania žalobcu s úhradou splátok by tak žalovanému vznikol nárok na zmluvnú pokutu max. 90,00 eur (v prípade zmluvy č. 3800602), resp. 89,64 eur (v prípade zmluvy č. 3800735). Takto dojednanú výšku zmluvnej pokuty nemožno hodnotiť ako neprímerane vysokú, či dojednanú v rozpore s dobrými mravmi. V tejto časti preto súd prvej inštancie žalobu nepovažoval za dôvodnú.

8. V žalobe žalobca uviedol, že eventuálne sa domáha určenia, že predmetné zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú neplatné. V konaní súd prvej inštancie dospel k záveru, že zmluvy o úvere č. 3800602 a 3800735 sú platnými právnymi úkonmi, avšak vzhľadom na chýbajúce náležitosti týchto zmlúv vyžadované v ust. § 4 ods. 2 písm. g), h), i), j), k) zákona č. 258/2001 Z.z., sú tieto úvery v zmysle ust. § 4 ods. 3 citovaného zákona bezúročné a bez poplatkov. Nie je teda dôvod na určenie neplatnosti týchto zmlúv.

9. Na základe uvedených skutočností súd prvej inštancie určil, že úvery poskytnuté na základe Zmluvy o úvere č. 3800602 zo dňa 06.10.2008 a Zmluvy o úvere č. 3800735 zo dňa 05.01.2009, uzatvorené medzi

žalobcom a žalovaným, sú bezúročné a bez poplatkov a v prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

10. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP. Konštatoval, že žalobca bol v konaní úspešný v časti, v ktorej sa domáhal určenia úverov za bezúročné a bez poplatkov. Neúspešný bol v časti určenia neplatnosti ustanovení o zmluvnej pokute vo výške 9,96 eur a 10,00 eur v úverových zmluvách. Žalobca a žalovaný mali teda v konaní obaja čiastočný úspech ako aj neúspech, a preto súd prvej inštancie rozhodol tak, že žiadna zo strán sporu nemá na náhradu trov konania právo.

11. Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Z obsahu podaného odvolania vyplýva, že napadol výrok I. prvostupňového rozhodnutia, ktorým súd prvej inštancie vyhovel žalobe v časti určenia, že úvery č. 3800602 a č. 3800735 sú bezúročné a bez poplatkov. Zastával názor, že konaní došlo k vade uvedenej v § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Uviedol, že podľa zákona č. 258/2001 Z.z. spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Dôležité teda je, na aký účel bol úver poskytnutý, a nie na aký účel žalobca poskytnuté peňažné prostriedky v skutočnosti použil. Žalovaný v danom prípade pri poskytnutí úveru vychádzal z vyhlásení žalobcu, že ide o úver poskytnutý na výkon zamestnania. Žalobca toto svoje vyhlásenie potvrdil svojím osobitným podpisom v zmluve o úvere. Skutočnosť, na čo konkrétne bol žalobcom následne poskytnutý úver aj využitý, žalovaný neskúma, nakoľko je to pre neho už nepodstatná informácia. Žalobca ako dlžník navyše nemá zo žiadneho zákona informačnú povinnosť voči veriteľovi, aby preukazoval skutočné použitie finančných prostriedkov. Žalovaný preto z titulu platnej legislatívnej úpravy nie je toho názoru, že musí vedieť, či žalobca (dlžník) v praxi naozaj použil finančné prostriedky na rovnaký účel ako deklaroval v zmluve o úvere. Pre právnu kvalifikáciu povahy poskytnutého úveru je úplne postačujúci prejav vôle uvedený v zmluve. Zákonodarca v zákone o spotrebiteľských úveroch upravil špeciálne prípady, keď záujemca o úver ešte nie je podnikateľom, ani zamestnaný, avšak má záujem využiť úver na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Predmetnú zmluvu o úvere preto nemožno posudzovať z hľadiska náležitostí v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z., nakoľko táto nespadá do režimu spotrebiteľských zmlúv. Vzhľadom na to, že zmluva je uhradená a záväzok žalobcu zanikol splnením, podľa žalovaného by nezakladalo takéto rozhodnutie o určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti žiadne práva ani povinnosti, resp. žiadny stav by sa nezmenil, nič by takéto rozhodnutie nespôsobilo. Žalovaný sa zároveň domnieval, že ide o naplnenie čl. 5 CSP, teda o zjavné zneužitie práva, ktoré nepožíva právnu ochranu. Ďalej poukázal na skutočnosť, že žalobca mal uzatvorených so žalovaným viacero zmlúv o úvere od roku 2007 do roku 2009, a teda nie je na mieste poukazovať na žalobcovu nevedomosť a nedostatok skúseností. Záverom žalovaný poukázal na skutočnosť, že neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere sú Všeobecné podmienky poskytnutia úveru (ďalej len „VPPÚ“). Priamo na prednej strane Zmluvy o úvere sa uvádza, že dlžník súhlasí so Všeobecnými podmienkami pre poskytnutie úveru, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy, nemá k nim žiadne výhrady a zaväzuje sa ich dodržiavať. Súčasne potvrdzuje prevzatie zmluvy vrátane týchto všeobecných podmienok. Tak ako vyplýva z vyššie uvedeného znenia zmluvy o úvere, VPPÚ sú neoddeliteľnou súčasťou Zmluvy o úvere, a to nie len z formálneho hľadiska, ale aj z hľadiska ich materiálneho prevedenia, t. j. Zmluva o úvere a VPPÚ sú vyhotovené na spojenom hárku papiera, resp. obojstranne. Vzhľadom na túto skutočnosť je podľa žalovaného nepochybné, že dlžník podpisom Zmluvy o úvere jednoznačne prejavuje svoju vôľu byť viazaný aj VPPÚ. Uzavretie Zmluvy o úvere samostatne bez toho, aby prejav vôle zahŕňal aj vôľu byť viazaný VPPÚ, podľa žalovaného neprichádza do úvahy. Na základe uvedených skutočností navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

12. Písomné vyjadrenie k odvolaniu žalovaného podané nebolo.

13. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 379 a 380 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako "CSP") bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné vo výroku I. podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdiť ako vecne správny.

14. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 28.02.2010 (ďalej aj „Občiansky zákonník“) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

15. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo, ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

16. Podľa § 54 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

17. Podľa § 2 zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzavretia zmlúv (ďalej len „zákon č. 258/2001 Z.z.“) na účely tohto zákona sa rozumie

a) spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme,
b) zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

18. Podľa § 3 ods. 1, 2 zákona č. 258/2001 Z.z. veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci. Spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

19. V danej veci sa žalobca podanou žalobou domáhal určenia, že úverové zmluvy č. 3800602 zo dňa 06.10.2008 a č. 3800735 zo dňa 05.01.2009, uzatvorené medzi ním a žalovaným sú bezúročné a bez poplatkov, a súčasne určenia neplatnosti zmluvných dojednaní v uvedených zmluvách o úvere týkajúcich sa zmluvnej pokuty vo výške 9,96 eur, resp. 10,00 eur za každý deň omeškania, a tiež eventuálne určenia, že predmetné úverové zmluvy sú neplatné.

20. Po vykonaní dokazovania súd prvej inštancie vydal napadnuté rozhodnutie, ktorým žalobe v časti vyhovel. S poukazom na skutočnosť, že ide o určovaciu žalobu v zmysle § 137 písm. d) CSP konštatoval, že v danej veci sa jedná o spotrebiteľské zmluvy podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a súčasne o zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z. Za smerodajné pre posúdenie žalobcu ako spotrebiteľa v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z. považoval jeho vyjadrenia na vykonanom výsluchu, ktoré tvrdené skutočnosti žalovaný v konaní nepoprel. Preto súd následne skúmal, či uvedené zmluvy majú zákonom vyžadované náležitosti v zmysle § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z. a dospel k záveru, že tieto neobsahujú údaje v zmysle § 4 ods. 2 písm. g), h), i), j), k) cit. zákona. Z uvedeného dôvodu považoval žalobu v časti určenia, že úvery č. 3800602 a č. 3800735 sú bezúročné a bez poplatkov, za dôvodnú a žalobe v tejto časti vyhovel (výrok I.). Vo zvyšnej časti žalobu zamietol, pričom tento výrok nebol napadnutý odvolaním.

21. Žalovaný napadol svojím odvolaním rozsudok súdu prvej inštancie len výrok I., ktorým bolo žalobe vyhovené. Podstatou jeho odvolacích námietok bol nesúhlas s posúdením predmetnej zmluvy o úvere ako zmluvy spotrebiteľskej v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z., nakoľko zastával názor, že v danej veci žalobca nevystupoval ako spotrebiteľ, keďže v zmluve uviedol (zaškrtol), že si úver berie na účely výkonu zamestnania. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť nebolo možné predmetné zmluvy skúmať z hľadiska obsahových náležitostí v zmysle zákona č. 258/2001 Z.z. Žalobca zároveň svojím podpisom vyjadril vôľu byť viazaný Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru.

22. Odvolací súd, ktorý je viazaný odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie v rozsahu podaného odvolania (§ 379 CSP) a námietky žalovaného posúdil ako nedôvodné, nespôsobilé privodiť iné ako potvrdzujúce rozhodnutie.

23. Odvolací súd sa v prvom rade stotožňuje s posúdením právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným ako vzťahom spotrebiteľským, pre ktorý je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom

spotrebiteľ v prevažnej miere nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie zastáva názor, že posudzovaná zmluva o úvere č. 3800735 zo dňa 05.01.2009 a zmluva o úvere č. 3800602 zo dňa 06.10.2008 sú spotrebiteľskými zmluvami v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka (ktoré právne posúdenie žalovaný nenamietal) a zároveň zmluvami o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 258/2001 Z. z., a to z uvedených dôvodov:

24. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že dňa 05.01.2009 uzavrel žalovaný so žalobcom zmluvu o úvere č. 3800735, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru žalobcovi v sume 350,00 eur. Dňa 06.10.2008 uzavrel žalobca opäť so žalovaným zmluvu o úvere č. 3800602, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru v sume 461,71 eur. Z obsahu predmetných zmlúv o úvere vyplýva, že finančné prostriedky boli žalobcovi poskytnuté v hotovosti. V oboch zmluvách je uvedené (resp. označená možnosť), že finančné prostriedky mu boli poskytnuté na výkon zamestnania.

25. Odvolací súd konštatuje, že žalovaný mal v predmete svojej činnosti poskytovať úverov a v priebehu konania pred súdom prvej inštancie, ani v rámci odvolacieho konania nebolo preukázané, že predmetné úvery poskytol žalobcovi za účelom výkonu zamestnania tak, ako bolo zaznačené vo vyššie uvedených zmluvách o úvere. Žalobca na pojednávaní pred súdom prvej inštancie uviedol, že do konca roka 2008 (t.j. v čase uzavretia prvej zmluvy č. 3800602) pracoval ako robotník v spoločnosti B. E. B. v D. F., kde mal všetko poskytnuté od zamestnávateľa a nič si nemusel kvôli výkonu zamestnania kupovať. Voči uvedenému zamestnávateľovi nemal žiadne dlhy, nič nesplácal. Ďalej uviedol, že od r. 2009 (t.j. v čase uzavretia druhej zmluvy č. 3800735) zostal nezamestnaný a bez práce bol celý rok. Poprel zaškrtnutie možnosti, že si úver berie na účely zamestnania, uviedol, že zmluvu len podpísal. Nevedel vysvetliť, prečo je v zmluve uvedené na účely zamestnania, keďže hovoril, že prostriedky potrebuje na prežitie.

26. Žalovaný skutkové tvrdenia ohľadom spotrebiteľského charakteru predmetných zmlúv o úvere v konaní pred súdom prvej inštancie nepoprel, nevyjadril sa k podanej žalobe a ani sa opakovane nedostavil na pojednávanie, vykonané za účelom odstránenia rozporu medzi tvrdeniami žalobcu ohľadom účelu poskytnutia mu uvedených úverov a predložených úverových zmlúv, z ktorých vyplývalo, že úver mu bol poskytnutý za účelom výkonu zamestnania.

27. Odvolací súd konštatuje, že dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy má v prípade pochybností dodávateľ, čo vyplýva aj z nálezu sp. zn. I.ÚS 232/2023 zo dňa 15.08.2023, v ktorom ústavný súd vychádzal z toho, že „v každom konaní, ktorého predmetom budú práva a povinnosti spotrebiteľa, ak bude súčasne spochybňovaný jeho štatút, bude povinnosťou dodávateľa preukázať, že spotrebiteľ konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Dôkazná povinnosť dodávateľa plynie z povinnosti odbornej starostlivosti a je potvrdená aj skutočnosťou, že celý proces kontraktácie ovláda dodávateľ. Ak teda dodávateľ v každom jednom spornom prípade za použitia prostriedkov známych pre dôkazné konanie neunesie dôkazné bremeno preukázania štatútu nespotebiteľa, bude sa mať za to, že osoba je vždy spotrebiteľom, ktorému patrí spotrebiteľská právna ochrana.“ V danom prípade tak žalovaného ťažilo dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol poskytnutý žalobcovi na účely výkonu jeho zamestnania. Existujúce pochybnosti bolo potrebné odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že nespotebiteľský charakter mal byť preukázaný spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. V opačnom prípade je potrebné uplatniť výklad v súlade s § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Bezpečným preukázaním však nemôže byť len všeobecný, nič nehovoriaci údaj o poskytnutí úveru na účely výkonu zamestnania vo formulárovej zmluve. V danom prípade žalovaný dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy neunesol, nenavrhol vykonanie žiadnych dôkazov (t.j. ani dôkazov na popretie tvrdenia žalobcu o spotrebiteľskom charaktere zmluvy) a naopak v konaní vyšli najavo skutočnosti, ktoré údaj obsiahnuté v zmluve vyvracajú.

28. Odvolací súd v tejto súvislosti dopĺňa, že poskytnutie úveru na účely výkonu zamestnania, povolania či podnikania predpokladá, že takúto činnosť žiadateľ o úver v skutočnosti aj vykonáva a teda nie nezamestnaný (tak ako tomu bolo v prejednávanej veci pri úvere zo dňa 05.01.2009). Pokiaľ žalovaný tvrdí, že poskytnutie úveru na účel výkonu zamestnania spôsobil výlučne spotrebiteľ, tak odvolací súd poukazuje na postup žalovaného pri uzatváraní zmluvy v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti. Označením políčka v zmluve majúceho svedčiť o poskytnutí úveru na účely

zamestnania, bez reálneho stotožnenia zamestnania spotrebiteľa a zistenia, aký konkrétny súvis s takýmto zamestnaním či predmetom činnosti spotrebiteľa, resp. bez zistenia, či je osoba žiadajúca o úver vôbec zamestnaná, je možné uzavrieť, že žalovaný nedodrжал úroveň osobitnej starostlivosti, ktorá by zodpovedala čestnej obchodnej praxi, či všeobecnej zásady dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti. Zmluva umožňovala aj iný obsah vyhlásenia v podobe poskytnutia úveru na iný účel, avšak žalovaný celkom cielene smeroval svoj postup tak, aby dosiahol režim spadajúci pod Obchodný zákonník.

29. Odvolací súd poukazuje na to, že obe zmluvy o úvere obsahujú vyplnenú (zaškrtnutú) kolónku o tom, že žalobca finančné prostriedky potrebuje na účely výkonu zamestnania. Tvrdenia žalobcu o tom, že finančné prostriedky nepotreboval na účely zamestnania sú podporované skutočnosťou, že pri uzatvorení prvej zmluvy bol zamestnaný ako robotník u zamestnávateľa, ktorý mu na výkon zamestnania zabezpečoval všetky potrebné položky a pri uzavretí druhej zmluvy bol žalobca nezamestnaný. Okrem toho žalobca v konaní vyslovene tvrdil, že on osobne poskytnutie úverov na tam uvedený účel neoznačil. Žalovaný v priebehu konania nepreukázal, že by úvery poskytoval na výkon zamestnania žalobcu. Je síce nesporné, že dlžník vstúpil do zmluvného vzťahu so žalovaným z vlastnej vôle a ak by aj bolo pravdivé tvrdenie, že sám uviedol účel úveru na výkon zamestnania, nijako by sa to nedotklo toho, že žalobca nekonal s požiadavkami odbornej starostlivosti a zároveň podstatne porušil zákaz nekalych obchodných praktík.

30. K argumentácii žalovaného v podanom odvolaní ohľadom vôle spotrebiteľa byť viazaný predmetnými Všeobecnými podmienkami poskytnutia spotrebiteľského úveru, nakoľko tieto boli neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere, odvolací súd uvádza, že žalobca uvedené Všeobecné podmienky poskytnutia úveru nemohol ovplyvniť, nakoľko tieto boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Spotrebiteľ v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu nemá možnosť, či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Ochrana spotrebiteľa sa týka formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený, a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemení (ako tomu bolo aj v danom prípade). V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ustálenú judikatúru Súdného dvora EÚ, v zmysle ktorej je ochrana spotrebiteľa zavedená smernicou Rady 93/13/EHS založená na myšlienke, že spotrebiteľ je v slabšej pozícii, a to vedie k tomu, že súhlasí s podmienkami pripravenými vopred druhou zmluvnou stranou bez toho, aby mohol ovplyvniť obsah týchto podmienok. Súdny dvor tiež vo svojej judikatúre konštatoval, že systém ochrany zavedený smernicou 93/13/EHS vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplyvať na ich obsah (rozsudky Pohotovosť, EU:C:2014:101, bod 39 a citovaná judikatúra; Kásler a Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282 bod 39 a citovaná judikatúra, ako aj B. G. a H. I., C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 22).

31. Vzhľadom na skutočnosť, že súd prvej inštancie v zmysle vyššie uvedeného správne považoval predmetnú zmluvu o úvere č. 3800735 zo dňa 05.01.2009 a zmluvu o úvere č. 3800602 zo dňa 06.10.2008 ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa zákona č. 258/2001 Z.z., tak následne postupoval správne, keď skúmal, či tieto obsahujú všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle § 4 ods. 2 cit. zákona. Nakoľko bolo v konaní preukázané, že predmetné zmluvy o neobsahujú údaje o konečnej splatnosti úverov, o ročnej úrokovej sadzbe, RPMN a celkových nákladoch spotrebiteľa spojených so spotrebiteľskými úvermi, priemernej hodnote RPMN, ani údaje o termínoch splátok úverov (ktorých absenciu žalovaný v podanom odvolaní ani nenamietal), teda údaje podľa § 4 ods. 2 písm. g), h), i), j), k) zákona č. 258/2001 Z.z., dôvodne dospel súd prvej inštancie k záveru, že v zmysle ust. § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. sa poskytnuté úvery považujú za bezúročné a bez poplatkov (výrok I.).

32. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I., ktorým určil, že úvery poskytnuté na základe Zmluvy o úvere č. 3800602 zo dňa 06.10.2008 a Zmluvy o úvere č. 3800735 zo dňa 05.01.2009, uzatvorené medzi žalobcom a žalovaným, sú bezúročné a bez poplatkov, potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP.

33. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalobca, nakoľko bol v odvolacom konaní plne úspešný, by mal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100 %. Nakoľko si však náhradu trov odvolacieho konania žalobca neuplatnil a zároveň mu preukázateľne ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli, odvolací súd rozhodol tak, že žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

34. Tento rozsudok bol prijatý senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).